บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

ชื่อเรื่อง การพัฒนาแนวทางการคำเนินงานนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ

ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้วิจัย อ่องจิต เมธยะประภาส

ปีที่วิจัย พ.ศ. 2552 - 2554

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการคำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคณภาพ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์กฎหมาย นโยบาย และการศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคณภาพของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2552 2) พัฒนาแนวทางการคำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2553 3)ศึกษา การคำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2553 และ 4) พัฒนาแนวทางการคำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2554 แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์กฎหมาย นโยบาย สภาพปัจจุบัน และ การดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ้งั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2552 ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2553 ตอนที่ 3 การศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2553 และตอนที่ 4 การพัฒนาแนวทางการดำเนินงาน ตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปึงบประมาณ 2554 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลคำเนินการโดยการวิเคราะห์เอกสาร การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม และแบบสำรวจโดยใช้ค่าร้อยละ ้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอข้อมูลการวิจัยในรูปความเรียง และตารางประกอบ ความเรียง

ผลการวิจัย

- ผลการวิเคราะห์กฎหมาย นโยบาย และการศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี
   ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2552 ดังนี้
- 1.1 กฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้ บัญญัติว่า "บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่าง ทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย" พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไข เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 "การจัดการศึกษาต้องให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับ การศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บ ค่าใช้จ่าย" และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ระบุ หลักการการบริหารราชการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังนี้คือ การสร้างประโยชน์สุขของประชาชน เพื่อให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐที่เน้นประสิทธิภาพและความคุ้มค่า มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน เป็นภารกิจที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ อำนวยความสะดวกต่อความต้องการของ ประชาชน โดยมีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ รัฐบาลได้กำหนดนโยบายทางด้าน เสรษฐกิจและสังคมเชื่อมโยงกับด้านการศึกษา ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระค่าใช้จ่ายที่ เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้กับผู้ปกครองที่มีบุตรหลานอยู่ในวัยเรียนทุกคนได้เรียนโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
- 1.2 ผลการคำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีงบประมาณ 2552 สรุปได้ว่า การคำเนินงานทั้งในระดับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับ สถานศึกษา ส่วนใหญ่เป็นไปตามปฏิทินเวลา นักเรียนทุกคนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน มีโอกาสได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายสำหรับรายการค่าเล่าเรียน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน
- 2. ผลการพัฒนาแนวทางการคำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2553

จากผลการวิเคราะห์ กฎหมาย นโยบาย การศึกษาการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี
15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2552 และ
แนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ พบว่าได้
แนวทางการดำเนินงานตามนโยบาย เรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2553 ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษาที่มีขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น รวมทั้งสิ้น
7 แนวทาง คือ

- 2.1 แนวทางการดำเนินงานระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้ ขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 9 รายการ
- 2.2 แนวทางการดำเนินงานระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้ขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 10 รายการ
- 2.3 แนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา ด้านค่าจัดการเรียนการสอน ภายใต้ ขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 9 รายการ
- 2.4 แนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา ด้านค่าอุปกรณ์การเรียน ภายใต้ขั้นตอน การปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 10 รายการ
- 2.5 แนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา ด้านค่าเครื่องแบบนักเรียน ภายใต้ขั้นตอน การปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 10 รายการ
- 2.6 แนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา ด้านก่าหนังสือเรียน ภายใต้ขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 12 รายการ
- 2.7 แนวทางการคำเนินงานระดับสถานศึกษา ค้านค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ภายใต้ขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น รายการปฏิบัติ 10 รายการ
- 3. ผลการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2553 พบว่า
- 3.1 การนำแนวทางการคำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2553 ไปสู่การปฏิบัติ ในระดับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ระดับสถานศึกษา มีการคำเนินงานตามขั้นตอนการปฏิบัติทั้ง 4 ขั้น และเป็นไปตามช่วงเวลา
- 3.2 ผลการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2553 ไปสู่การปฏิบัติระดับสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาภาพรวมมีการปฏิบัติตามแนวทางอยู่ในระดับมาก ระดับสถานศึกษาภาพรวมมีการปฏิบัติ ตามแนวทางอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ
- 4. ผลการพัฒนาแนวทางการคำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2554 มีรายละเอียดในการคำเนินงานที่ ชัดเจน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพของการคำเนินงานมากขึ้น ได้แก่ กำหนด วัตถุประสงค์ วิสัยทัศน์ เป้าหมายที่เน้นการลดค่าใช้จ่ายผู้ปกครองเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้แก่นักเรียน สร้างการมีส่วนร่วม ในทุกขั้นตอนการคำเนินงาน และแนวทางการคำเนินงานที่ลดขั้นตอนการปฏิบัติ ระดับสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา ดังนี้

4.1 วัตถุประสงค์

เพื่อให้นักเรียนทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 ปี ที่มีคุณภาพและมาตรฐาน โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายในรายการที่รัฐจัดให้ ได้แก่ ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์ การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

4.2 วิสัยทัศน์

นโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ มุ่งลดค่าใช้จ่ายผู้ปกครองเพิ่มโอกาส ทางการศึกษา พัฒนาคุณภาพผู้เรียน และประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหาร และจัดการศึกษา

- 4.3 เป้าหมายการคำเนินงาน 3 ค้าน คังนี้ คือ
  - 1. ด้านปริมาณ
    - 1.1 ลดค่าใช้จ่ายผู้ปกครอง นักเรียน
    - 1.2 จำนวนนักเรียนที่ได้รับโอกาสทางการศึกษา
  - 2. ด้านคุณภาพ
- 2.1 นักเรียนมีความรู้และทักษะกระบวนการตามเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ จากการเรียนรู้ที่มีความพร้อมทั้งหนังสือเรียน แบบฝึกหัด อุปกรณ์การเรียน และการจัดกิจกรรม ภาคปฏิบัติด้านต่าง ๆ เสริมการเรียนรู้ในห้องเรียน
- 2.2 นักเรียนมีความรู้ และประสบการณ์ จากการจัดกิจกรรมวิชาการ /กิจกรรม ทัศนศึกษา
- 2.3 นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จากการจัดกิจกรรมคุณธรรม/ลูกเสือ/ เนตรนารี/ยุวกาชาด
- 2.4 นักเรียนมีทักษะการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) เพื่อการแสวงหา ความรู้และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์
- 2.5 นักเรียนมีความสามารถ ทักษะ และคุณลักษณะตามประกาศจุดเน้น การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของกระทรวงศึกษาธิการ
  - 3. ด้านการมีส่วนร่วม

ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และภาคี 4 ฝ่าย ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผิดชอบ

4.4 แนวทางการคำเนินงาน ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา ที่มีขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น รวมทั้งสิ้น 7 แนวทาง ดังนี้

- 1. แนวทางการดำเนินงานระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายใต้ขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 8 รายการ ประกอบด้วย การวางแผน 2 รายการ การนำนโยบายไปปฏิบัติ 4 รายการ การประเมินผล 1 รายการ และการสร้างความต่อเนื่อง 1 รายการ โดยลดรายการปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติ 1 รายการ
- 2. แนวทางการดำเนินงานระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภายใต้ขั้นตอน การปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 10 รายการ ประกอบด้วย การวางแผน 2 รายการ การนำนโยบาย ไปปฏิบัติ 6 รายการ การประเมินผล 1 รายการ และการสร้างความต่อเนื่อง 1 รายการ
- 3. แนวทางการคำเนินงานระดับสถานศึกษา ด้านค่าจัดการเรียนการสอน ภายใต้ ขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 9 รายการ ประกอบด้วย การวางแผน 2 รายการ การนำ นโยบายไปปฏิบัติ 5 รายการ การประเมินผล 1 รายการ และการสร้างความต่อเนื่อง 1 รายการ
- 4. แนวทางการคำเนินงานระดับสถานศึกษา ด้านค่าอุปกรณ์การเรียน ภายใต้ ขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 9 รายการ ประกอบด้วย การวางแผน 2 รายการ การนำนโยบาย ไปปฏิบัติ 5 รายการ การประเมินผล 1 รายการ และการสร้างความต่อเนื่อง 1 รายการ โดยลดรายการ ปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติ 1 รายการ
- 5. แนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา ด้านค่าเครื่องแบบนักเรียน ภายใต้ ขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 9 รายการ ประกอบด้วย การวางแผน 2 รายการ การนำนโยบาย ไปปฏิบัติ 5 รายการ การประเมินผล 1 รายการ และการสร้างความต่อเนื่อง 1 รายการ โดยลดรายการ ปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติ 1 รายการ
- 6. แนวทางการดำเนินงานระดับสถานศึกษา ด้านค่าหนังสือเรียน ภายใต้ขั้นตอน การปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 10 รายการ ประกอบด้วย การวางแผน 2 รายการ การนำนโยบาย ไปปฏิบัติ 6 รายการ การประเมินผล 1 รายการ และการสร้างความต่อเนื่อง 1 รายการ โดยลดรายการ ปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติ 2 รายการ
- 7. แนวทางการคำเนินงานระคับสถานศึกษา ค้านค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ภายใต้ขั้นตอนการปฏิบัติ 4 ขั้น มีรายการปฏิบัติ 9 รายการ ประกอบค้วย การวางแผน 2 รายการ การนำนโยบายไปปฏิบัติ 5 รายการ การประเมินผล 1 รายการ และการสร้างความต่อเนื่อง 1 รายการ โดยลดรายการปฏิบัติ การนำนโยบายไปปฏิบัติ 1 รายการ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอเชิงนโยบาย

- 1. รัฐบาลโดยกระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดให้มีการตรากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับ การคำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ เพื่อสร้างความยั่งยืนและต่อเนื่อง
- 2. กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมืองค์กร การบริหารนโยบาย โดยอาจจัดตั้งเป็นศูนย์เฉพาะกิจเพื่อทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหาร การประสาน ติดตามผลและแก้ ใบปัญหาการปฏิบัติงาน รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์รายละเอียดของนโยบาย เรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ในทุกรูปแบบ เพื่อให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่ม
- 3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการประสานและกำหนดมาตรการ กับบริษัท หรือสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ที่จะเป็นผู้ผลิตสินค้ำตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ให้ทันตามกำหนด
- 4. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดสรรค่าอาหารกลางวัน ค่าเดินทาง ค่าทุนการศึกษา และค่าเบี้ยประกันชีวิต
- 5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีการกำหนดการสนับสนุนตาม นโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ โดยให้ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน มีโอกาสเลือก รับการสนับสนุนตามความต้องการและความจำเป็น
- 6. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกำหนดแนวทาง วิธีการ และ การประชาสัมพันธ์ เพื่อจูงใจผู้ปกครองที่มีฐานะดี ประสงค์จะสละสิทธิ์ในการได้รับการสนับสนุน ตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ให้มีความสะดวกขึ้น
- 7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีระบบการติดตามประเมินผล ในด้านคุณภาพของนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยปฏิบัติ

- 1. ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
- 1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศนักเรียน และประชากร วัยเรียนให้กรบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน
- 1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรจัดตั้งศูนย์ประสานการดำเนินงาน และจัด โครงสร้างการปฏิบัติงานตามภารกิจให้ชัดเจน มีการจัดประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่ผู้รับผิดชอบ ในระดับสถานศึกษา เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการปฏิบัติ พร้อมกับอำนวยความสะดวกให้แก่ สถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน

- 1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรมีระบบการติดตามประเมินผลในด้านคุณภาพ ของนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด
  - 2. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา
- 2.1 ควรสร้างความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานตามนโยบาย เรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ แก่ผู้ปกครองนักเรียน นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน และภาคี 4 ฝ่าย (ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียน ผู้แทนชุมชน และผู้แทนกรรมการ นักเรียน)
- 2.2 ควรกำหนดภารกิจความรับผิดชอบและมอบหมายผู้รับผิดชอบให้ชัดเจน พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจให้กับผู้รับผิดชอบได้เข้าใจถึงวิธีการดำเนินงานให้ละเอียดรอบคอบ เพื่อป้องกันความผิดพลาด ทั้งนี้ควรมีการปฏิบัติโดยยึดหลักธรรมาภิบาล
- 2.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรภายในและภายนอกมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็น ร่วมกันวิเคราะห์นำไปสู่การปฏิบัติตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ และร่วมตรวจสอบเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล
- 2.4 สถานศึกษา ควรมีระบบการติดตามประเมินผลในด้านคุณภาพของนโยบาย เรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ตามตัวบ่งชี้ที่กำหนด
  - 3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อเนื่อง
- 3.1 ควรมีการวิจัยในประเด็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้ทรัพยากร การศึกษาตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน
- 3.2 ควรมีการวิจัยเชิงประเมินการดำเนินงานตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมี คุณภาพ
- 3.3 ควรมีการวิจัยเพื่อหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุขององค์ประกอบด้านปัจจัยการคำเนินงาน ตามนโยบายเรียนฟรี เรียนดี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน

Executive Summary

Title Development of the 15 Year Free Quality Education Policy Process, Basic

Education Commission Office

Researcher Ongjit Methayapraphas

Year 2009 - 2011

The objectives of the research were to 1) analyze laws and policy, and study the process of the 15 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2009, 2) develop the process of the 15 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2010, 3) study the process of the 15 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2010, and 4) develop the process of the 15 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2011. The research was divided into 4 stages. The first was analyzing laws, policy, actual situation and the process of the 15 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2009. The second was developing the process of the 15 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2010. The third was studying the process of the 15 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2010. The fourth was developing the process of the 15 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2011. The data was collected and analyzed by means of documents analysis, focus group, questionnaires, and survey form. Statistics used included the percentage, average, and standard deviation. The data presentation was descriptive and tabular statistics.

Results

The results from analyzing laws, policy, actual situation and the process of the 15
 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education
 Commission Office, fiscal year 2009 indicated:

1.1 Related laws, Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2550 states that "a person shall enjoy an equal right to receive education for the duration of not less than twelve years which shall be provided by the State thoroughly, up to the quality, and without charge." National Education Act B.E.2542 (1999) and Amendments (Second Edition) B.E. 2545 (2002) states that "In the provision of education, all individuals shall have equal rights and opportunities to receive basic education provided by the State for the duration of at least 12 years. Such education, provided on a nationwide basis, shall be of quality and free of charge."

The Royal Decree on Criteria and Procedures of Good Governance, B.E 2546 (2003) states that the public sector in Thailand is required to provide public services and related functions in order to respond to the needs of the people to meet the following targets: responsiveness; result-based management; effectiveness and value for money; lessening unnecessary steps of work; reviewing mission to meet changing situation; providing convenient and favorable services; and regular evaluation. The government has prescribed the economical and social policy in relation to education with an objective to lessen the expense for parents by providing their children with free education.

- 1.2 The findings from developing the process of the 15 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2009 indicated that implementation at all levels: the Basic Education Commission Office, Educational Service Area Offices, and schools, mostly accorded to schedules. All students under the responsibility of OBEC were provided with free tuition, textbooks, stationary, uniforms, and learners quality development activities.
- 2. The findings from developing the process of the 15 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2010 indicated that, after analyzing related laws and policies, and studying the development of the process of the 15 Year Free Quality Education Policy implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2010, including ideas on steps of national and international quality implementation, the Basic Education Commission Office gained useful process of the policy implementation in fiscal year 2010 as applied at all levels. The process was composed of 4 stages and 7 models:
- 2.1 At the level of the Basic Education Commission Office, there were 4 stages, 9 items.

- 2.2 At the level of the Educational Service Area Offices, there were 4 stages, 10 items.
- 2.3 At the level of schools, in terms of learning expenses, there were 4 stages, 9 items.
  - 2.4 At the level of schools, in terms of stationary, there were 4 stages, 10 items.
  - 2.5 At the level of schools, in terms of uniforms, there were 4 stages, 10 items.
  - 2.6 At the level of schools, in terms of textbooks, there were 4 stages, 12 items.
- 2.7 At the level of schools, in terms of student quality development activities, there were 4 stages, 10 items.
- 3. The results of the 15 Year Free Quality Education Policy process implemented by the Basic Education Commission Office, fiscal year 2010 indicated that:
- 3.1 The process of the 15 Year Free Quality Education Policy, fiscal year 2010, was taken into practices at the level of the Basic Education Commission Office, the Educational Service Area Offices, and schools by implementing accordingly with the 4 stages and schedules.
- 3.2 Studying the whole process of the 15 Year Free Quality Education Policy, fiscal year 2010, the policy was taken into practices at the levels of the Basic Education Commission Office, the Educational Service Area Offices, and schools. It revealed that, every item, they adhered to the process in great number at all levels, and great to the greatest number at schools level.
- 4. The process of the 15 Year Free Quality Education Policy, fiscal year 2011, implemented by the Basic Education Commission Office, was clear in details to more efficiency, such as, objectives, vision, targets that emphasized decreasing parents' expenses and increasing educational opportunity, enhancing participation at all stages, and lessening operation steps at all levels.

4.1 Objectives:

To ensure all students to gain 15 year free quality education of standard in terms of tuition, textbooks, stationary, uniforms, and learners quality development activities.

4.2 Vision:

The policy of 15 Year Free Quality Education emphasized to decrease parents' expenses, increase educational opportunity, develop students' quality, and support people participation in education administration and management.

4.3 Targets:

1. Quantity

- 1.1 Decreasing parents' expenses
- 1.2 Number of students gaining educational opportunity

2. Quality

- 2.1 Students were equipped with knowledge and skills according to the goal of learning management resulted from provision of free tuition, textbooks, stationary, uniforms, and learners quality development activities.
- 2.2 Students gained knowledge and experiences from academic and study trip activities.
- 2.3 Students had expected characteristics after the activities of morale enhancement, Scout, Girl Guide, and Red Cross Youth.
- 2.4 Students gained skills in ICT for creatively seeking knowledge and communicating.
- 2.5 Students gained abilities, skills and expected characteristics as stated in the main emphasis on students quality development of the Ministry of Education.

3. Participation

Parents, students, school boards, and others 4 parties shared ideas, cooperation, monitoring & evaluation, and accountability.

- 4.4 The process at all levels of the Basic Education Commission Office, the Educational Service Area Offices, and schools consisted of 4 stages in all 7 models.
- 1. The process at the level of the Basic Education Commission Office consisted of 4 stages for the 8 items: planning for 2 items, taking into practices for 4 items, evaluation for 1 item, and making continuity for 1 item. One item for practice was eliminated.

- 2. The process at the level of the Educational Service Area Offices consisted of 4 stages for 10 items: planning for 2 items, taking into practices for 6 items, evaluation for 1 item, and making continuity for 1 item.
- 3. The process at the level of schools, in terms of tuition fee, consisted of 4 stages for 9 items: planning for 2 items, taking into practices for 5 items, evaluation for 1 item, and making continuity for 1 item.
- 4. The process at the level of schools, in terms of stationary, consisted of 4 stages for 9 items: planning for 2 items, taking into practices for 5 items, evaluation for 1 item, and making continuity for 1 item. One item for practice was eliminated.
- 5. The process at the level of schools, in terms of uniforms, consisted of 4 stages for 9 items: planning for 2 items, taking into practices for 5 items, evaluation for 1 item, and making continuity for 1 item. One item for practice was eliminated.
- 6. The process at the level of schools, in terms of textbooks, consisted of 4 stages for 10 items: planning for 2 items, taking into practices for 6 items, evaluation for 1 item, and making continuity for 1 item. Two items for practices were eliminated.
- 7. The process at the level of schools, in terms of students' quality development activities, consisted of 4 stages for 9 items: planning for 2 items, taking into practices for 5 items, evaluation for 1 item, and making continuity for 1 item. One item for practice was eliminated.

Recommendations

Policy-based recommendations

- 1. The government, by the Ministry of Education, initiates to enact laws related to the sustainable and continuous implementation of the 15 Year Free Quality Education Policy.
- 2. The Ministry of Education and the Basic Education Commission Office establish an organization responsible for policy administration; it may be a special center which manages, coordinates, evaluates, solves problems, and publicizes the policy of the 15 Year Free Quality Education in all forms to provide access to all people.
- 3. The Basic Education Commission Office coordinates with enterprises or publishing houses and sets up measures of producing their products accordingly and timely with the policy of the 15 Year Free Quality Education.

- 4. The Basic Education Commission Office determines criterion and methods of allocating the budget for lunch, travelling, scholarship, and life insurance premium.
- 5. The Basic Education Commission Office lets parents and students choose items provided from the 15 Year Free Quality Education Policy as needed.
- The Basic Education Commission Office sets approaches and methodology in public relations to motivate well-off parents to waive the free items from the 15 Year Free Quality Education Policy.
- 7. The Basic Education Commission Office establishes the system of monitoring and evaluation for the quality of the 15 Year Free Quality Education Policy in accordance with the specified indicators.

Recommendations for operation units

- 2. Recommendations for educational service area offices
- 1.1 Educational service area offices establish the system of accurate and up to date data on students, and learning age group.
- 1.2 Educational service area offices establish a coordinating center and organize clearly and accordingly to the missions and tasks. Orientation is necessary to be conducted for responsible personnel at school level in order for proper practices. Facilitation is also needed for schools and parents.
- 1.3 Educational service area offices establish the system of monitoring and evaluation on quality of the 15 Year Free Quality Education Policy in accordance with the specified indicators.

2. Recommendations for schools

- 2.1 Orientation on the process of the 15 Year Free Quality Education Policy is necessary to be conducted for parents, students, school boards, and other 4 parties (representatives of teachers, parents, community, and student committee).
- 2.2 Tasks and responsibilities are to be properly assigned to right personnel who should understand how to cautiously operate the policy with good governance in order to protect from mistakes.

- 2.3 School administrators give chances to personnel to express and share ideas, analyze, take the 15 Year Free Quality Education Policy into practices, and help oversee the operation of the policy to be efficient and effective.
- 2.4 The establishment of monitoring & evaluation system for the 15 Year Free Quality Education Policy in accordance with the specified indicators is needed.

3. Recommendations for continuity

- 3.1 Research on increasing efficiency and effectiveness in spending for the 15 Year
  Free Quality Education Policy is recommended in order for the continuity and sustainability.
- 3.2 Evaluation Research for of the 15 Year Free Quality Education Policy is recommended.
- 3.3 Experimental Research to find the cause of factors in operation which affect the quality of learners is also recommended for the 15 Year Free Quality Education Policy.